

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 3Co/260/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8813208149
Dátum vydania rozhodnutia: 04. 03. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eva Šofranková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2015:8813208149.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Evy Šofrankovej a členov senátu JUDr. Anny Ilčinovej a JUDr. Gabriely Klenkovej, PhD. v právnej veci žalobcu: COFIDIS a. s., Suché Mýto 1, 811 03 Bratislava, IČO: 36 816 337, zastúpeného Advokátska kancelária Antovszká s. r. o., Žabotova 2/B, 811 04 Bratislava, proti žalovaným: 1. A. R., nar. XX. XX. XXXX, bytom N. XXXX/X, N., 2. B. R., nar. XX. XX. XXXX, bytom N. XXXX/X, N. o zaplatenie 1 361,10 Eur s prísl., o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Vranov nad Topľou zo dňa 19. 06. 2014, č. k. 8C/182/2013-62 takto jednohlasne

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok.

Náhradu trov odvolacieho konania žalovaným n e p r i z n á v a.

o d ô v o d n e n i e :

Okresný súd Vranov nad Topľou (ďalej len „súd prvého stupňa“) napadnutým rozsudkom žalobu v predmetnej veci o zaplatenie 1 361,10 Eur s prísl. zamietol a žalovaným v 1.a 2.rade náhradu trov konania nepriznal.

Vychádzal zo zistenia, že žalobca ako veriteľ, žalovaná v 1.rade ako dlžníčka a žalovaný v 2.rade ako spoludlžník uzavreli dňa 12. 11. 2007 zmluvu o revolvingovom úvere č. 70032597 na základe ktorej sa veriteľ zaviazal poskytnúť dlžníčke úver s úverovým limitom 40 000 Sk. Úroková sadzba platná ku dňu uzavretia zmluvy bola vo výške 2,14 % mesačne, výška minimálnej splátky bola dohodnutá na 53,08 Eur (1 599 Sk). Dlžníčka si ako prvé čerpanie žiadala previesť na svoj účet sumu 40 000 Sk (1 327,76 Eur). Zo žalobcom predloženého úverového účtu vyplýva, že žalovaná v priebehu rokov 2007 - 2012 čerpali spolu sumu 2 023,97 Eur a v prospech žalobcu uhradila finančné prostriedky v celkovej výške 3 193,11 Eur. V konaní vypočítaná žalovaná v 1.rade potvrdila, že úver čerpala, aj ho riadne splácala počas doby, kedy bola zamestnaná. Odkedy je nezamestnaná, úver prestala splácať, pretože poberá len dávku v hmotnej núdzi 160,50 Eur mesačne a samostatne zabezpečuje starostlivosť dvom mal. deťom. Žalobcu kontaktovala, aby sa dohodli na splátkach, ale tie jej povolené neboli. Listom zo dňa 02. 01. 2013 (správne 04. 07. 2013; poznámka odvolacieho súdu) adresovaným žalovaným žalobca oznámil, že ich aktuálny dlh predstavuje 1 361,10 Eur, ďalej im oznámil, že v súlade s ustanovením čl. 8.4 VOP odstupuje od zmluvy o revolvingovom úvere s tým, že toto odstúpenie je účinné momentom doručenia v súlade s bodom 12.4 VOP. Je teda nepochybné, že žalobca využil svoje právo a listom zo dňa 04. 07. 2013 od zmluvy o revolvingovom úvere odstúpil. Odstúpením od zmluvy sa zmluva v zmysle ust. § 48 ods. 2 Občianskeho zákonníka ruší od samého začiatku a ak strany už podľa zmluvy plnili, vyporiadajú sa medzi sebou podľa zásad o bezdôvodnom obohatení. Odstúpenie žalobcu od úverovej zmluvy má účinky ex tunc, teda späťne ku dňu uzavretia zmluvy, úverová zmluva sa od začiatku zrušila, pričom

v súlade s ust. § 457 Občianskeho zákonníka, ak bola zmluva zrušená, je každý z účastníkov povinný vrátiť druhému všetko, čo podľa nej dostal.

Súd skonštatoval, že žalovaná čerpala úver v sume 2 023,97 Eur, pričom sám žalobca v žalobnom návrhu uviedol, že žalovaní ku dňu podania žaloby uhradili sumu 3 129,07 Eur. Preto je potrebné dospieť k záveru, že žalovaní nemajú vo vzťahu k žalobcovi žiadnu povinnosť na plnenie z úverovej zmluvy, ktorá bola zrušená od začiatku v dôsledku odstúpenia žalobcu od zmluvy. Žalobcovi vzhľadom na výšku poskytnutého úveru a výšku uhradených finančných prostriedkov zo strany žalovaných nevznikol nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia, preto súd návrh v celom rozsahu zamietol.

Výrok o trovách konania odôvodnil ust. § 142 ods. 1 O. s. p..

Proti rozsudku v zákonom stanovenej lehote podal odvolanie žalobca. Poukázal na to, že predmetná zmluva bola uzavretá v súlade s ustanoveniami zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a v súlade s ustanoveniami Obchodného zákonníka. Podľa týchto právnych predpisov sa spotrebiteľ zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a uhradiť celkové náklady spojené so spotrebiteľským úverom. Účastníci zmluvy o revolvingovom úvere, t. j. žalobca a žalovaní si dôsledky odstúpenia od zmluvy o úvere upravili podľa Obchodného zákonníka. Dôsledky odstúpenia od zmluvy o úvere priamo zakotvuje čl. 8.4 VOP, podľa ktorého zmluva o úvere zanikne tiež v prípade odstúpenia veriteľa od zmluvy o úvere, ktoré je účinné momentom doručenia odstúpenia klientovi v súlade s bodom 12.4 VOP. Účinnosťou odstúpenia od zmluvy o úvere sa zmluva o úvere končí a pokiaľ už došlo k čerpaniu úveru na jej základe celý do tej doby nesplatený úver klienta, taktiež aj všetky ďalšie peňažné záväzky zo zmluvy o úvere sa stavajú splatnými a klient je povinný ich bezodkladne uhradiť veriteľovi v plnej výške. Žalobca má za to, že ustanovenie čl. 8.4 VOP je platným dojednaním, nakoľko je v súlade s ust. § 263 Obchodného zákonníka, na základe čoho žalobca považuje argumentáciu v rozpore s čl. 8.4 VOP a § 263 Obchodného zákonníka. Zmluva o úvere je absolútnym obchodným záväzkovým vzťahom, tzn., že sa vždy spravuje ustanoveniami Obchodného zákonníka, a to bez ohľadu na povahu subjektov vzťahu. Právna úprava odstúpenia od zmluvy je v Obchodnom zákonníku komplexnou, a preto sa ustanovenia Občianskeho zákonníka nepoužijú. Zmluvné strany si v rámci zmluvnej voľnosti upravili dôsledky odstúpenia od zmluvy o úvere v čl. 8.4 VOP, a preto zánikom alebo zrušením zmluvy o úvere nezanikajú nároky veriteľa zo zmluvy o úvere alebo s ňou súvisiace, ktoré vznikli pred skončením zmluvy alebo v súvislosti s jej skončením. Navyše zo zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľskom úvere platnom a účinnom v čase uzatvorenia zmluvy o úvere nevyplýva, že v prípade uzavretej zmluvy o úvere pôsobí Občiansky zákonník ako lex specialis k Obchodnému zákonníku, a to tiež s poukazom na ust. § 54 ods.1 Občianskeho zákonníka. Žalobca má za to, že citované ustanovenia nemôžu byť interpretované tak, že na všetky nároky vyplývajúce zo spotrebiteľských zmlúv majú byť aplikované výlučne ustanovenia Občianskeho zákonníka, ale tak, že len ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách sú jednostranne kogentné, tzn. aj voči Obchodnému zákonníku. Žalobca je toho názoru, že nárok na zaplatenie nesplatených častí úveru je plne v súlade s citovanými zákonnými predpismi, na základe čoho žalobca namietá, aby odstúpenie od zmluvy o úvere a účinky s tým spojené sa v tomto prípade riadili ustanoveniami Občianskeho zákonníka. Navrhol, aby odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie.

Žalovaní sa k odvolaniu žalobcu písomne nevyjadrili

Odvolací súd prejednal vec podľa § 212 ods. 1,2 O.s.p. a to bez nariadenia pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p.) a zistil, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné.

Súd prvého stupňa vykonal vo veci dokazovanie v potrebnom rozsahu, na základe ktorého správne zistil skutkový stav a vo veci aj správne rozhodol. Skutkové zistenia súdu prvého stupňa zodpovedajú vykonanému dokazovaniu a odôvodnenie rozhodnutia má podklad v zistení skutkového stavu. Na týchto správnych skutkových zisteniach súdu prvého stupňa nič sa nezmenilo ani v štádiu odvolacieho konania.

Podľa § 261 ods. 3, písm. d) zákona č. 513/1991 Zb. Obchodného zákonníka platného a účinného v rozhodnom období (ďalej len „Obchodný zákonník“), touto časťou zákona sa spravujú bez ohľadu na povahu účastníkov záväzkové vzťahy zo zmluvy o predaji podniku alebo jeho častí (§ 476), zmluvy o úvere (§ 497), zmluvy o kontrolnej činnosti (§ 591), zasielateľskej zmluvy (§ 601), zmluvy o prevádzke dopravného prostriedku (§ 638), zmluvy o tichom spoločenstve (§ 673), zmluvy o otvorení akreditívu (§

682), zmluvy o inkase (§ 692), zmluvy o bankovom uložení veci (§ 700), zmluvy o bežnom účte (§ 708) a zmluvy o vkladovom účte (§ 716).

Podľa § 497 Obchodného zákonníka, zmluvou o úvere sa zaväzuje veriteľ, že na požiadanie dlžníka poskytne v jeho prospech peňažné prostriedky do určitej sumy, a dlžník sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a zaplatiť úroky.

Podľa § 52 ods. 1 a 2 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej len „Občiansky zákonník“), spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom. Ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia, sú neplatné.

Podľa § 52 ods. 2 a 3 Občianskeho zákonníka, dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. Spotrebiteľ je fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti.

Podľa § 53 ods. 1 a 3 Občianskeho zákonníka, spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len "neprijateľná podmienka"). To neplatí, ak ide o predmet plnenia, cenu plnenia alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané. Ak dodávateľ nepreukáže opak, zmluvné ustanovenia dohodnuté medzi dodávateľom a spotrebiteľom sa nepovažujú za individuálne dojednané.

Podľa § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka, neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné.

Podľa § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka, zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchyliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa. Spotrebiteľ sa najmä nemôže vopred vzdať svojich práv, ktoré mu tento zákon priznáva, alebo si inak zhoršiť svoje zmluvné postavenie.

Podľa § 48 ods. 2 Občianskeho zákonníka, odstúpením od zmluvy sa zmluva od začiatku zrušuje, ak nie je právnym predpisom ustanovené alebo účastníkmi dohodnuté inak.

Podľa § 457 Občianskeho zákonníka, ak je zmluva neplatná alebo ak bola zrušená, je každý z účastníkov povinný vrátiť druhému všetko, čo podľa nej dostal.

Podľa § 25 ods. 1 a 2 zákona NR SR č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov, právne vzťahy, ktoré vznikli pred 11. júnom 2010 na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere, sa spravujú podľa doterajších predpisov, ak tento zákon v odseku 2 neustanovuje inak. Ustanovenia § 10 ods. 2 a 3, § 12, 14, 17 ods. 1 a 2 a § 18 sa od 11. júna 2010 použijú aj na právne vzťahy vzniknuté na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere, ktorá bola uzavretá pred nadobudnutím účinnosti tohto zákona na dobu neurčitú a podľa ktorej sa po nadobudnutí účinnosti tohto zákona poskytuje alebo môže poskytovať spotrebiteľský úver.

Podľa § 2 písm. a) zákona NR SR č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch v znení neskorších predpisov, na účely tohto zákona sa rozumie spotrebiteľským úverom dočasné poskytnutie peňažných prostriedkov na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere vo forme odloženej platby, pôžičky, úveru alebo v inej právnej forme.

Podľa § 3 ods. 1, ods. 2 zákona o spotrebiteľských úveroch, veriteľom je fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá poskytuje spotrebiteľský úver v rámci svojho podnikania; v závislosti od formy poskytovaného spotrebiteľského úveru môže byť veriteľom aj predávajúci. Spotrebiteľom je fyzická osoba, ktorej bol poskytnutý spotrebiteľský úver na iný účel ako na výkon zamestnania, povolania alebo podnikania.

V predmetnej veci bolo nepochybne preukázané, že žalobca postupoval podľa citovaných všeobecných obchodných podmienok a listom z 02.01.2013 odstúpil od predmetnej zmluvy o revolvingovom úvere a takýmto spôsobom došlo k zrušeniu predmetnej zmluvy od počiatku, ako to správne konštatuje súd prvého stupňa. Ide o odstúpenie s účinkami ex tunc a v tomto smere nemožno súhlasiť s odvolacou námietkou žalobcu, že aj problematika odstúpenia od zmluvy by mala byť posudzovaná výlučne podľa Obchodného zákonníka, vrátane účinkov, ktoré takýto právny úkon prináša pre zmluvné strany.

Na tomto názore, ktorý vlastne prezentuje aj súd prvého stupňa, nič nemení ani ďalšia odvolacia námietka uvedená v odôvodnení odvolania žalobcu spočívajúca v tom, že Zákon o spotrebiteľskom úvere platný v čase uzavretia predmetnej zmluvy neustanovuje, že Občiansky zákonník je pri úprave týchto vzťahov špeciálnym zákonom (lex specialis) k Obchodnému zákonníku.

Kľúčový význam pre posúdenie predmetnej právnej veci má práve ustanovenie § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ktorým sa zaoberá aj odvolanie žalobcu v predmetnej veci, avšak odvolateľ nesprávne toto ustanovenie interpretuje, a to v neprospech žalovaných ako spotrebiteľov.

Toto ustanovenie § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka je potrebné vykladať tak, že na posúdenie právneho vzťahu založeného spotrebiteľskou zmluvou (vrátane zmluvy o spotrebiteľskom úvere) je potrebné aplikovať tie ustanovenia právnych predpisov, ktoré sú pre spotrebiteľa z hľadiska ochrany jeho práv výhodnejšie a v tomto smere súd prvého stupňa správne postupoval, pokiaľ ustálil, že účinky odstúpenia od predmetnej zmluvy o revolvingovom úvere majú byť posudzované podľa Občianskeho zákonníka (§ 48 Občianskeho zákonníka a nasl.) s účinkami od počiatku (ex tunc).

Túto okolnosť si žalobca zrejme pri formulovaní samotných všeobecných obchodných podmienok neuvedomil, alebo nesprávne vyložil dopady ustanovenia § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka aj na predmetný vzťah vyplývajúci zo zmluvy o revolvingovom úvere.

V závislosti od toho správne konštatuje súd prvého stupňa, že pri zrušení takejto zmluvy sú účastníci povinní si vrátiť všetko, čo navzájom plnili a v závislosti od toho súd prvého stupňa prikročil k sumarizácii finančných plnení, ktoré žalovaní od žalobcu obdržali a porovnal tieto s tým, čo žalovaní už žalobcovi zaplatili. Zo spisu je zistiteľné, že žalovaní čerpali úver vo výške 2 023,97 Eur, pričom uhradili sumu 3 129,07 Eur. V závislosti od zrušenia zmluvy od počiatku nemôžu žalovaní plniť ďalšie nároky žalobcu uplatňované v tomto konaní za situácie, ako keby zmluvný vzťah účastníkov založený predmetnou zmluvou o revolvingovom úvere naďalej trval, a to práve so zreteľom na účinky, ktoré má odstúpenie od zmluvy zo strany žalobcu.

Samotnú sumarizáciu vzájomných plnení, ktorú vykonal súd prvého stupňa v odôvodnení svojho rozhodnutia, nespochybňuje ani odvolanie žalobcu a okolnosti tam uvedené sú potvrdené aj údajmi, ktoré sú zistiteľné zo spisového materiálu.

Za týchto okolností (a predovšetkým pri správnej aplikácii ustanovenia § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka na zmluvný vzťah účastníkov tohto konania) je potrebné konštatovať, že žaloba žalobcu nemôže byť dôvodná a správne preto postupoval súd prvého stupňa pokiaľ takúto zamietol.

Preto neobstojí ani ďalšie tvrdenie, resp. námietka žalobcu uvedená v jeho odvolaní, že nesplatená časť úveru spolu s úrokmi je legitímnym nárokom, ktorý si žalobca uplatňuje v tomto konaní.

Na týchto okolnostiach nič nemení ani všeobecné konštatovanie poukazujúce na to, že zmluva o revolvingovom úvere je tzv. absolútnym obchodom v zmysle Obchodného zákonníka, pretože vždy treba mať na pamäti (vychádzajúc z ustanovení zákona č. 258/2001 Z.z. a § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka), že takáto zmluva má vždy aj spotrebiteľský rozmer a jej posudzovanie je kombináciou aplikovania Obchodného zákonníka, ako aj Občianskeho zákonníka. Princiálne výkladové pravidlo a prístup k aplikácii týchto právnych predpisov je však uvedené v ustanovení § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ktoré zabezpečuje ochranu spotrebiteľa v podobe nemožnosti odchyliť sa od ustanovení Občianskeho zákonníka v neprospech spotrebiteľa a v podobe ochrany pred vzdaním sa práv spotrebiteľa ktoré mu priznáva Občiansky zákonník.

Právo na posudzovanie odstúpenia od zmluvy v zmysle § 48 a nasl. Občianskeho zákonníka je právom, ktoré prináša priaznivejšiu právnu situáciu pre spotrebiteľa a ako vyplýva z ustanovenia § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka, spotrebiteľ si nemôže zhoršovať svoje zmluvné postavenie tým, že by sa v jeho prípade neaplikovalo ustanovenie § 48 a nasl. Občianskeho zákonníka. Preto výklad, ktorý prináša odvolanie žalobcu v predmetnej veci, nie je možné akceptovať z pohľadu úspešnosti odvolania žalobcu v predmetnej veci.

Správne preto postupoval súd prvého stupňa pokiaľ žalobu zamietol a so zreteľom na to, že správny je výrok napadnutého rozhodnutia aj o trovách konania, odvolací súd postupom podľa § 219 ods. 1 O.s.p. rozsudok ako vecne správny potvrdil, pričom v podrobnostiach poukazuje na správne a výstižné dôvody uvedené v odôvodnení rozhodnutia súdu prvého stupňa (§ 219 ods. 2 O.s.p.).

O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p., podľa ktorého žalobca ako neúspešný účastník nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania a žalovaným žiadne preukázateľné trovy spojené s odvolacím konaním nevznikli. Preto žalovaným náhrada trov odvolacieho konania priznaná nebola.

Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.